

חודיה בשולחן שבת

פרשת פנחס

צאת החג	כניסת החג
20:28	19:18 חיפה
20:27	19:24 תל אביב
20:24	19:09 ירושלים
20:25	19:27 באר שבע

מקום מרכזי לפרשת השבוע בשולחן השבת, במהלך הסעודה. בהכנה קלה, ניתן "לשדרג" את הרעיון הקצר ולהפוך אותו **לחוייה חינוכית מעצימה**, שבאמצעותה נעביר לילדים מסרים חינוכיים, תוך **העשרת השיח התורני** בשולחן שבת. לפניכם 3 "מערכים" לשולחן שבת.

סעודה ראשונה הקשר שבין המגיפה למנין בני ישראל

שאלה שנעלה לשיח בשולחן שבת:

בתחילת הפרשה כתוב: "וַיְהִי אַחֲרֵי הַמִּגְפָּה... שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל..." (כו, א-ב). נשאלת השאלה: **מדוע?** **ציינה התורה את המנין בהקשר למגיפה ולאחריה?**

שלב 1

ניתן לבני המשפחה לנסות ולענות על השאלה.

השיח יעורר דיון בשולחן שבת. נקודות להכוונת הדיון:

1. נכוון את הילדים לחשוב אלו אירועים היסטוריים התרחשו אז.
2. נמקד אותם לחשוב, על משמעות המגיפה והשפעתה על מנין בני ישראל.

שלב 2

לאחר מכן נשיב את תמצית התשובות שלפניכם:

- **רש"י:** "משל לרועה, שנכנסו זאבים לתוך עדרו והרגו בהן והוא מונה אותן לידע מנין הנותרות. דבר אחר כשיצאו ממצרים ונמסרו למשה, נמסר לו במנין, עכשיו שקרב למות ולהחזיר צאנו, מחזירם במנין".
- **אבן עזרא:** "וטעם 'אחרי המגפה', בעבור שאמר ה': 'לאלה תחלק הארץ' (לקמן פס' נג)".
- **ריב"א:** "מפני מה נפרד פסוק זה? להודיעך כי פרשת 'צרור' (=ציווי הקב"ה להרוג את המדינים) לא היתה אלא לאחר זמן בפרשת ראשי המטות (=פר' מטות) גבי 'נקום נקמת בני ישראל', ולמה נאמרה כאן? לפי שהיתה המגפה ונפלו כ"ד אלף מישראל. אמר להם הקב"ה: בני נפלו והמחטיאים לא יפלו? וכבר כתבתי בתורתך 'ואת הבהמה תהרוגו', ומה בהמה שאין בה דעת הואיל ובאה תקלה על ידה תהרג אלו המדיינים שהכשילו את בני על אחת כמה וכמה. לכך נאמר 'צרור' אחר 'ויהי המגפה', זה בשביל זה".
- **רבי חיים פלטיאל:** "כשכלו מתי מדבר וציוה הקב"ה למנות אותם שנשאר, **שילחמו עם הכנעניים**".
- **הנצי"ב מוולוז'ין:** "עיקר המנין היה בשביל חלוקת הארץ כמבואר להלן, משום הכי הקדים הכתוב שהיה אחרי המגפה, ונשאר כולם שעומדים לירש את הארץ".

שלב 3

אפשרויות להרחבה:

לשאל את המשתתפים: מה אנו לומדים מהתשובות. **מומלץ לעשות סיכום תשובות בקצרה. נקודה להדגשה:** לימוד על היערכות בני ישראל לפני כניסתם לארץ ישראל, בספירת האנשים, לקראת חלוקת הארץ, להסבר הנצי"ב.

שלב 4

לקבלת העלון 'חוייה בשולחן שבת' שלחו את המילה 'חוייה' למייל Office@shaalti.co.il או לווואטסאפ 052-9453811

חוויה בשולחן שבת

פרשת פנחס

סעודה שניה הצורך לשאול את ה' מה דין בנות צלפחד

שאלה שנעלה לשיח בשולחן שבת:

לאחר שבנות צלפחד פנו אליו, כתוב: "ויקרב משה את משפטן לפני ה' (כז, ה). נשאלת השאלה: מדוע משה היה צריך לשאול את הקב"ה על כך, וכי לא ידע מה הדין במקרה זה?"

שלב 1

ניתן לבני המשפחה לנסות ולענות על השאלה.

השיח יעורר דיון בשולחן שבת. נקודות להכוונת הדיון:

1. נכוון לחשוב אם משה ידע מכך, מדוע לדעתם היה צורך לשאול.
2. נמקד אותם לחשוב, על זכותן הגדולה של בנות צלפחד.

שלב 2

לאחר מכן נשיב את התשובות שלפניכם:

- **מדרש תנחומא:** "ריש לקיש אמר: יודע היה משה דין זה, אלא באו לפני שרי עשרות תחלה אמרו להן: דין של נחלה הוא ואין זה שלנו אלא של גדולים ממנו. באו אצל שרי חמשים, ראו שכבדו אותם שרי עשרות אמרו: שרי חמשים אף אנו יש גדולים ממנו, וכן לשרי מאות וכן לשרי אלפים וכן לנשיאים השיבו כולן כענין הזה שלא רצו לפתוח פה לפני מי שגדול מהם. הלכו לפני אלעזר, אמר להם: הרי משה רבינו, באו לפני משה, ראה משה שכל אחד ואחד כבד את מי שגדול ממנו, אמר משה: אומר להם את הדין ואטול את גדולתם? אמר להם: אף אני יש גדול ממני לפיכך 'ויקרב משה'."
- **מדרש אגדה:** "נענש משה על שסילק את עצמו מן הדינים ולכך נז"ן של 'משפטן' ארוך."
- **רש"י:** משה ידע את ההלכה, ופרשה זו היתה ראויה להיכתב על ידו, אולם זכו בנות צלפחד ונכתבה על ידן הפרשה.
- **חזקוני:** "יודע היה משה שהבנות נוחלות, על מה נחלקו? אם יירשו בראוי כבמוחזק, אם לאו."
- **רבי חיים פלטיאל:** משה ידע את דינו, אולם לא ידע אם הן נוטלות כדין בכור, ולכן הקריב את דינו לפני הקב"ה.
- **רבינו בחיי:** הלכה זו נחשבת לאחת מההלכות הפשוטות, שגם אומות העולם יודעים ומכירים מסברא. בתעלם ממנו, כעונש על שאמר "והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי" (דברים א, יז)."

שלב 3

אפשרויות להרחבה:

- **שאלו את המשתתפים:** מה אנו לומדים מהתשובות. מומלץ לעשות סיכום התשובות בקצרה, תוך הבנה - מה נוכל לקחת מכך לחיינו ביום יום, מה נוכל ללמוד מכך לעצמינו.
- **נקודה להדגשה:** למרבית הדעות משה ידע, אולם היתה סיבה מדוע נאמרה הפרשה על ידו.

שלב 4

חודיה בשולחן שבת

פרשת פנחס

סעודה שלישית מנין הלויים בנפרד

שלב
1

שאלה שנעלה לשיח בשולחן שבת:
התורה כותבת שספרו את בני לוי: "וְאֵלֶּה פְּקוּדֵי הַלְוִי לְמִשְׁפְּחֹתָם" [כו, נז]. נשאלת השאלה: **מדוע מנה את שבט לוי, הרי לא היתה לו נחלה בארץ?**

שלב
2

ניתן לבני המשפחה לנסות ולענות על השאלה. השיח יעורר דיון בשולחן שבת. נקודות להכוונת הדיון:
1. נכוון את הילדים לחשוב על סיבות למנין, למרות שלא יורשים בארץ.
2. נמקד אותם לחשוב, על ערי הלוויים, שבהן ישבו בני לוי.

שלב
3

לאחר מכן נשיב את תמצית התשובות שלפניכם:

- **רמב"ן:** "לא ידעתי למה ימנה בני לוי, ומה תועלת עתה במנינם. אולי 'לאלה נתנו הערים לשבת ומגרשיהן לבהמתם', **לא לנולדים אחרי כן.** או שנעשה להם לכבוד לפני השם, שלא יהיה לגיון של מלך פחות שלא ישגיחו עליו למנותו כשאר העם. והזכיר עמרם ואשתו, כי בני לוי ימנו לשנים לכהנים ולויים וראוי לפקוד אהרן ובניו לעצמן".
- **חזקוני:** "לחלוק להם בשאר המ"ח עיר, כמו שמפרש בפרשת מסעי".
- **מלבי"ם:** "גם לוי נפקד הגם שלא נטלו חלק בארץ כי היה המנין **גם להסיר המגפה,** והנה מנו משפחות גרשון לבד וקהת לבד כי כל אחד היה לו מנוי אחר במקדש, ומלבד זה חושב המשפחות, ודלג משפחות שמעי".
- **העמק דבר:** "באשר ניתן ללוי ערים לשבת, ונחלקו הערים לכל משפחה בפני עצמה, **משום הכי נמנו המשפחות,** וכל משפחה לפי רבוי האנשים מן חודש ומעלה ניתן לה עיר".

לְאֶזְנֵי מִשְׁפַּחַת הָאֶזְנִי (כו, טז)

רש"י: "אומר אני שזו משפחת 'אצבון', ואיני יודע למה לא נקראת משפחתו על שמו". כשירדו למצרים יעקב ובניו, יש פירוט שמות היורדים, ושם נמנו בני גד: "צפיון וחגי שוני ואצבון ערי וארודי ואראלי".

בפסוק זה חסרה משפחת 'אצבון' בבני גד, ולעומתם

הופיע שם חדש - 'אזני'. מדוע השינוי הלשוני?

בספר 'דברי אברהם' ביאר עפ"י (כתובות ה ע"ב): מפני מה נבראו אצבעותיו של אדם מחודדות? שאם ישמע דבר לא הגון יניח אצבעות באוזניו ויסתום אותן מלשמוע. כשפיתו המדיינים את בני לעבירה, היה על בני משפחת 'אצבון' (מלשון אצבע) לזכור שתכלית שיפוע האצבעות, לסתום את האוזן ולא להאזין לפיתוי של בנות מדיין.

הם שינו את שמם ל'אזני', כדי שיזכרו לסתום את

האוזניים מיד, כשיתגבר עליהם הניסיון.

פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר... הָשִׁיב אֶת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאַתִּי בְּתוֹכָם... לָכֵן אָמַר הַנְּנִי נִתֵּן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלָם (כה, יא-יב)

פרשת בלק הסתיימה במעשה קנאותו של פנחס. מדוע את סיפור הבטחת שכרו קוראים רק בשבת שלאחר מכן, בפרשת פנחס?

לימוד גדול רצתה התורה ללמדנו, כשאדם עושה מעשה קנאות ומקנא את קנאת ה' בתוך בני ישראל, אין למהר ולתת את שכרו. יש לבדוק תחילה מה הן סיבות קנאותו... מה הם המניעים שעומדים מאחורי המעשה, לאילו מטרות הם נועדו...

שבוע שלם יש לשבת על מדוכה זו, ורק אחר כך אפשר להכריז, שהיתה זו קנאות לשם שמים ומגיע עליה שכר ברית שלום.